

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/44/2020
Identifikačné číslo spisu: 1210212342
Dátum vydania rozhodnutia: 26.10.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Bajánková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1210212342.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne V. Q. Q., trvalým pobytom v O., G. XXXX/XX, právne zastúpenej spoločnosťou BURDA LEGAL s.r.o., so sídlom v Bratislave, Rudnícka 8, IČO: 46 530 894, za ktorú koná konateľ a advokát JUDr. Dominik Burda, proti žalovanému News and Media Holding a.s., (so sídlom v Bratislave, Einsteinova 25, IČO: 47 256 281 (pôvodne RINGIER AXEL SPRINGEL, Slovakia a.s., so sídlom v Bratislave, Prievozská 14, IČO: 00 678 155, následne Život Publishing, a.s., so sídlom v Bratislave, Prievozská 14, IČO: 51 249 723) právne zastúpenému JUDr. Jánom Havlátom, advokátom, Advokátska kancelária HAVLÁT & PARTNERS, so sídlom v Bratislave, Rudnayovo námestie č. 1, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Levice pod sp. zn. 14C/169/2010, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 14. júna 2018 sp. zn. 8Co/118/2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Nitre zo 14. júna 2018 sp. zn. 8Co/118/2018 z r u š u j e a vec tomuto súdu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. 1. Okresný súd Levice (ďalej len "súd prvej inštancie" event. "prvoinštančný súd") rozsudkom z 23. júna 2017 č.k. 14C/169/2010-613 žalobu žalobkyne zamietol (I. výrok) a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100 % (II. výrok).

1. 2. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie konštatoval, že žalobkyňa sa (po viacerých úpravách a zmenách petitu žaloby) domáhala ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy a to konkrétne, aby mu bola uložená povinnosť v najbližšom čísle časopisu Život pripravovanom po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku uverejniť ospravedlnenie na strane 10 týždenníka Život na rovnakom mieste a rovnakým písmom ako bol uverejnený článok s nadpisom „Súkromný úrad“, s nadpisom a v znení: «„Ospravedlnenie V. Q. Q., bývalej riaditeľke Odboru sociálnych vecí a rodiny Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Leviciach.“ „V týždenníku Život č. 7 z 13. februára 2010 na strane 10 v článku „Súkromný úrad“ sme uverejnili o V. Q. Q. nepravdivé skutočnosti, a to najmä informáciu, že „bola údajne odsúdená v roku 2008 za nejaké poisťovacie podvody“, že „svojim rodičom neštandardne rýchlo vybavila finančné kompenzácie“, a že „vysvitlo totiž, že pani riaditeľka oveľa radšej priznávala sociálne dávky svojej rodine“. Za tieto tvrdenia, ktorými sme neoprávnene zasiahli do práva V. Q. Q. na ochranu

osobnosti sa jej ako bývalej riaditeľke Odboru sociálnych vecí a rodiny úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Leviciach ospravedľujeme“.» Zároveň sa domáhala, aby žalovanému bola uložená povinnosť odstrániť článok „Súkromný úrad“ z webovej stránky www.zivot.sk a www.lesk.sk <http://www.lesk.sk>, a aby mu bola uložená povinnosť uvedený text ospravedlnenia uverejniť na webovej stránke www.zivot.sk a www.lesk.sk. Okrem toho sa domáhala, aby žalovanému bola uložená i povinnosť nahradiť jej nemajetkovú ujmu vo výške 20.000 Eur a trovy konania.

1. 3. V ďalšej časti odôvodnenia rozhodnutia súd prvej inštancie poukázal na vyjadrenia strán sporu, na vykonané dokazovanie a po uvedení zákonných znení ustanovení § 11, § 12, § 13 Občianskeho zákonníka, článku 26 Ústavy Slovenskej republiky, článkom 10 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd, § 5 ods. 2 zák. č. 167/2008 Z. z. Tlačového zákona konštatoval, že predpokladom na úspešné uplatnenie práva na ochranu osobnosti je to, že k neoprávnenému zásahu došlo a tento zásah bol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na právach chránených ustanovením § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti je konanie, ktoré zasahuje do práv chránených § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka a ktoré smeruje proti osobnej a mravnej integrite fyzickej osoby, konanie, ktoré je objektívne spôsobilé znížiť jej dôstojnosť, vážnosť a česť a ktoré ohrozuje jej postavenie a uplatnenie v spoločnosti. Ustanovenie § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka však nemôže byť aplikované izolovane ale musí byť vykladané ústavne konformným spôsobom, rešpektujú úpravu práv a slobôd vyplývajúcich z Ústavy Slovenskej republiky a Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a Listiny základných práv a slobôd. Článok 10 ods. 1 Dohovoru jednoznačne preferuje právo na slobodu prejavu avšak odsek 2 tohto článku právo na slobodu prejavu obmedzuje tým, že výkon práva na slobodu prejavu zahŕňa aj povinnosť a zodpovednosť. Sloboda prejavu predstavuje jednu z najdôležitejších hodnôt demokratickej spoločnosti.

1. 4. Následne súd prvej inštancie uviedol, že pokiaľ ide o tvrdenie žalobkyne o zásahu do jej práva na ochranu osobnosti, tak zásahom môže byť len nepravdivé tvrdenie, alebo obvinenie. Občianskoprávna ochrana fyzickej osoby sa poskytuje iba proti takému zásahu do osobnostných práv, ktorý možno kvalifikovať ako zásah, ktorý je v rozpore s objektívnym právom a skutočnosťou; takým je iba nepravdivé tvrdenie o fyzickej osobe, ktoré zasahuje do jej osobnosti. Žalobkyňa v spore namietala nepravdivosť troch informácií, ktoré sú obsahom predmetného článku a to že „bola údajne odsúdená v roku 2008 za nejaké poisťovacie podvody“, že „svojím rodičom neštandardne rýchlo vybavila finančné kompenzácie“, a že „vysvitlo totiž, že pani riaditeľka oveľa radšej priznávala sociálne dávky svojej rodine“. V tejto súvislosti súd prvej inštancie ďalej uviedol, že osobitosťou tohto sporu je stret dvoch základných práv chránených tak medzinárodnými ako aj ústavnoprávnymi dokumentmi. Na jednej strane je to sloboda prejavu a s tým spojená sloboda tlače a na strane druhej právo žalobkyne na ochranu osobnosti. Úlohou médií v demokratickej spoločnosti je pri rešpektovaní práv iných osôb prinášať verejnosti informácie o všetkých otázkach verejného záujmu. V čase vydania sporného článku bola žalobkyňa riaditeľkou Odboru sociálnych vecí a rodiny Úradu sociálnych vecí a rodiny v Leviciach. Bezpochyby tak bola osobou platenou z verejných prostriedkov a preto bola povinná strpieť väčšiu mieru zverejňovania informácií o svojej osobe ako bežný občan, a to nie len informácií pozitívnych. Za vec verejného záujmu možno nepochybne považovať aj riadenie Odboru sociálnych vecí a rodiny. Sloboda prejavu sa vzťahuje nielen na informácie priaznivé ale tiež na tie, ktoré sú negatívne. Osobitný režim a to z hľadiska európskej judikatúry majú tzv. difamačné informácie. Pokiaľ médiá zverejnia o niekom difamačnú informáciu, je dôležité skúmať, či sa mohli spoliehať na pravdivosť informácie, ktorú šíria, a či podnikli kroky na jej overenie v dostupnej miere. Zverejnenie takejto informácie sa nepovažuje za rozumné, ak si širitel' neoverí jej pravdivosť dotazom na osobu, ktorej sa týka a nezverejní jej stanovisko. Dôležitým je motív zverejnenia difamačnej informácie. Následne súd prvej inštancie poukázal na to, že žalovaný založil svoju procesnú obranu na tvrdení, že novinárka čerpala informácie od priameho nadriadeného žalobkyne, riaditeľa Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Leviciach, ako od orgánu štátnej moci. S touto argumentáciou sa súd prvej inštancie plne stotožnil a konštatoval, že v danom prípade na informovaní verejnosti o otázkach týkajúcich sa riadenia Odboru sociálnych vecí a rodiny bol verejný záujem. Informácie novinárke - autorke článku poskytol verejný činiteľ, ktorého funkcia bola v článku uverejnená spolu s jeho celým menom a fotografiou, ktorý ich svojím podpisom verifikoval a tieto informácie boli uverejnené bez zmeny. V článku sú dokonca uverejnené v priamej reči H. Y. X., a to konkrétne: „bola údajne odsúdená v roku 2008 za nejaké poisťovacie podvody“, že „svojím rodičom neštandardne rýchlo vybavila finančné kompenzácie“. Tretí namietaný výrok - „svojím

rodičom neštandardne rýchlo vybavila finančné kompenzácie“ je v článku uverejnený ako názor autorky článku Z. Ď.. Bez ohľadu na to, či predmetné informácie boli pravdivé alebo nie, boli prezentované ako informácie získané tlačou z konkrétneho zdroja, poskytnuté riaditeľom ÚPSVaR v Leviciach. Výpoveďou Z. Ď. bol preukázaný jej motív zverejnenia predmetného článku, ktorým cieľom bola pomoc rodine Ambrušovej. Súd prvej inštancie mal tiež za preukázané, že informácie boli čerpané z verejného zdroja, boli poskytnuté štátnym orgánom, vo verejnom záujme a novinárka - autorka článku konala v dobrej viere, pretože šírenie informácií poskytnutých štátnymi orgánmi môže tlač považovať za dôveryhodné bez toho, aby musela overovať ich pravdivosť. Novinári nemôžu znášať zodpovednosť za to, že šíria informácie poskytnuté orgánmi štátu. Naopak, je na orgánoch štátu, aby zvážili, ktoré informácie a v akom rozsahu možno prostredníctvom novinárov verejnosti sprístupniť v súlade s platnými právnymi predpismi. Súd prvej inštancie preto z hľadiska tohto sporu považoval za osobitne dôležité to, v článku bol uvedený zdroj poskytnutých informácií (riaditeľ Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Leviciach), teda novinárka mala v čase písania článku rozumnú mieru dôveryhodnosti tohto zdroja, na tieto informácie sa mohla spoľahnúť a motívom na uverejnenie článku nebolo útočiť na osobu žalobkyne, ale bolo ním informovanie verejnosti o otázkach verejného záujmu. Nebolo povinnosťou novinárky preverovať pravdivosť poskytnutých informácií. Novinári nemôžu znášať zodpovednosť za to, že šíria informácie poskytnuté orgánmi štátu, pretože je to ich úloha a poslanie (rozsudok ESLP z 20.05.1990, sťažnosť č. 21980-93).

1. 5. Na základe toho súd prvej inštancie dospel k záveru, že v danom prípade nemožno konštatovať neoprávnený zásah do osobnosti žalobkyne zo strany žalovaného. Uverejnenie informácií žalovaným bolo v súlade s právom na slobodu prejavu deklarovaným v článku 10 ods. 1 Dohovoru a preto žalobu ako nedôvodnú zamietol.

1. 6. Súd prvej inštancie návrh žalobkyne na vykonanie ďalšieho dokazovania výsluchom svedkov zamietol, pretože vzhľadom na právne posúdenie veci, v rámci ktorého dospel k záveru, že žalovaný nezasiahol do práva na ochranu osobnosti žalobkyne, považoval dokazovanie za nadbytočné a nehospodárne. Zároveň dodal, že ak došlo k poskytnutiu neoprávnených informácií zo strany fyzickej osoby konajúcej za štátny orgán, zodpovednosť tejto osoby tým nie je dotknutá, avšak v predmetnom spore žalobkyňa označila ako pasívne vecne legitimovaného žalovaného a preto bola neúspešná. V tomto prípade neboli splnené podmienky pre priznanie ospravedlnenia žalovaným žalobkyňi, ani podmienky pre priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 Občianskeho zákonníka. Keďže žaloba o ochranu osobnosti v zmysle § 11 Občianskeho zákonníka je neopodstatnená, je zrejmé, že by bolo nadbytočné skúmať podmienky priznania nemajetkovej ujmy.

2. 1. Krajský súd v Nitre (ďalej len "odvolací súd") na základe odvolania žalobkyne rozsudkom zo dňa 14. júna 2018 sp. zn. 8Co/118/2018 rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil (prvý výrok) a žalovanému priznal voči žalobkyňi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia (druhý výrok).

2. 2. V odôvodnení odvolací súd uviedol, že podrobne preskúmal všetky významné námietky uvádzané v odvolaní a po prejednaní veci sa stotožnil so skutkovými i právnymi závermi súdu prvého stupňa. Odvolacie námietky žalobkyne vo veci samej sú v prevažnej miere totožné s námietkami, ktoré uplatnila pred súdom prvej inštancie a tieto nemohli privodiť zmenu napadnutého rozsudku.

2. 3. V súvislosti s námietkou žalobkyne, že napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci podľa § 365 ods. 1 písm. h/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), odvolací súd uviedol, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. V prejednávanej veci však dospel k záveru, že uvedené odvolacie dôvody naplnené nie sú. Zároveň upozornil, že rozsah prieskumu vykonaného v rámci odvolacieho konania je zásadne daný odvolaním (§ 380 ods. 1 CSP), podľa ktorého je odvolací súd viazaný návrhom odvolateľa, ktorý zahrňuje v sebe jednak kvalitatívnu ako i kvantitatívnu stránku a sám odvolateľ si spravidla určuje rozsah, v akom má byť napadnuté rozhodnutie odvolacím súdom preskúmané, a dôvody, z ktorých má byť preskúmané. Vychádzajúc z uvedeného preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie len v rozsahu žalobkyňou uplatnených odvolacích dôvodov, a keďže ani v

odvolacom konaní neboli preukázané také skutočnosti, ktoré by mohli mať za následok odlišné rozhodnutie vo veci, osvojil si dôvody napadnutého rozsudku a v podrobnostiach na tieto v zmysle ustanovenia § 387 ods. 2 CSP odkázal.

2. 4. Na zdôraznenie správnosti odvolaním napadnutého rozhodnutia, reagujúc na odvolacie dôvody odvolací súd doplnil, že považuje za potrebné zdôrazniť, že z hľadiska dôležitosti pre výmenu názorov v demokratickej spoločnosti možno subjekty uplatňujúce slobodu prejavu klasifikovať do viacerých skupín. Z judikatúry ESLP vyplýva, že privilegované postavenie z hľadiska ochrany slobody prejavu patrí novinárom a masmédiám, a to zvlášť pri informovaní o veciach verejného záujmu (napr. rozsudok ESLP Prager a Oberschlick v. Rakúsko z 26. apríla 1995, sťažnosť č. 1594/90 alebo rozsudok ESLP Bladet Tromso a Stensaas proti Nórsku z 20. mája 1999, sťažnosť č. 21980/93). Novinári majú (sociálnu) povinnosť poskytovať informácie a myšlienky týkajúce sa všetkých záležitostí verejného záujmu a verejnosť má právo takéto informácie dostať. Novinárom je dokonca umožnené používať určitú mieru preháňania a provokácie. Dôsledkom snahy o podporu výmeny názorov o verejne zaujímavých témach je aj kategorizácia osôb, ktorých sa informácie uvedené v tlači týkajú a do ktorých osobnostnej sféry negatívne zasahujú, resp. môžu zasahovať. Hranice akceptovateľnosti šírenia informácií týkajúcich sa osobnostnej sféry sú najširšie u politikov a najužšie u "bežných" občanov.

2. 5. Následne odvolací súd poukázal na to, že žalobkyňa bola vedúcou pracovníčkou - zamestnankyňou verejnej správy, tzv. osobou verejného záujmu, preto hranice akceptovateľnosti šírenia informácií týkajúcich sa osobnostnej sféry sú u nej širšie ako u bežných občanov (rozhodnutie ESLP vo veci Thorgier Thorgeirson proti Islandu z 25. júna 1992, sťažnosť č. 13778/93, § 61); pri plnení svojich úradných povinností musí tak ako politici, zniesť širšie limity akceptovateľnej kritiky. V danom prípade inkriminovaný článok obsahoval informácie týkajúce sa žalobkyne - vedúcej úradu, t.j. osoby vo verejnej funkcii, štátnej službe. V okolnostiach posudzovanej veci ale treba brať do úvahy, že inkriminovaný článok priniesol v prvom rade informácie týkajúce sa osoby vykonávajúcej verejnú funkciu. Zdôraznil, že poslaním tlače je nepochybne šíriť informácie a myšlienky o otázkach verejného záujmu, pričom zároveň je nespochybniteľným právom verejnosti takéto informácie prijímať (dostať).

2. 6. Ďalej odvolací súd konštatoval, že v článku boli obsiahnuté informácie formulované v podobe faktov, ale aj hodnotiacich úsudkov. Tvrdenie v prvej vete je formulované v podobe faktov (čo nespochybňuje ani žalovaný), ktoré ale nemôžu bez primeraného zohľadnenia obrany žalovaného legitimizovať záver o neprípustnom zásahu do práva na súkromie žalobkyne. Novinárka tieto informácie čerpala od priameho nadriadeného žalobkyne H. Y. X., ktorý potvrdil, že ich odsúhlasil tak, ako mu boli predložené a v odsúhlasenej podobe boli aj uverejnené. Netvrdil a v konaní nebolo žiadnym spôsobom preukázané, že by došlo k pozmeneniu obsahu textu a žalovaná dôvodne vychádzala z pravdivosti týchto informácií. Okrem toho, formulácia textu „údajne“ má polemický charakter. Polemické výroky vylučujú zásah do práva na ochranu osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, pretože každý názor, stanovisko, kritika, a to dokonca nielen polemicky uvedená, je zásadne prípustná, pretože sloboda prejavu je jednou z najdôležitejších zásad demokratickej spoločnosti (pozri nález ÚS IV. ÚS 107/2010, ÚS ČR II ÚS 357/96). Aj ďalšie v texte namietané tvrdenia čerpala novinárka od nadriadeného žalobkyne a jej obrana v tomto smere je vo všeobecnosti akceptovateľná a v súlade s judikatúrou súdov SR a ESLP, podľa ktorých novinári nemôžu znášať zodpovednosť za to, že šíria informácie poskytnuté orgánmi štátu, vrátane vedúcich zamestnancov štátnej a verejnej správy, pretože je to ich úloha a poslanie. Žalovaný s ohľadom na zdroj, ktorý mu namietané informácie poskytol, mal rozumné dôvody sa spoliehať na ich pravdivosť, preto nebolo nutné overovať ich pravdivosť u žalobkyne. Zo sporného článku ale vyplýva, že novinárka žalobkyňu telefonicky kontaktovala. Žalobkyňa síce tvrdila, že kontaktovaná nebola, ale v tomto smere neučinila žiadne právne významné tvrdenia svedčiacie o nepravdivosti informácie uvedenej v článku, že autorom článku bola kontaktovaná. Odvolací súd ďalej uviedol, že pre zváženie legitímnosti je dôležité posúdiť aj motív toho, kto informáciu zverejňuje. V danej veci bolo preukázané, že motívom autorky článku bolo riešenie, resp. snaha pomôcť rodine Ambrušovej, pričom nebolo sporné, že mal. V. mal zdravotné problémy a rodina požiadala o dávky sociálnej pomoci, ktoré jej napokon (po uverejnení článku) boli poskytnuté. V okolnostiach posudzovanej veci nemožno formulovať záver, že motívom autorky článku bolo poškodiť žalobkyňu zverejnenými informáciami. Z vykonaného dokazovania totiž vyplýva, že kľúčové informácie pre inkriminované články získala z dôveryhodných zdrojov (informácie poskytnuté priamym nadriadeným žalobkyne). Motívom článku nebolo poškodiť žalobkyňu uvedenými informáciami a v konaní nebolo preukázané ani to, že úmyslom

novinárky bolo zatriktívniť článok a upútať čitateľov. Ide len o subjektívny a nepreukázaný názor žalobkyne, ktorý vzhľadom na okolnosti danej veci (zdravotné problémy mal. V. A. a v čase uverejnenia článku nevybavená žiadosť o kompenzácie) by neovplyvnil ani výsluch navrhnutého svedka.

2. 7. Odvolací súd v závere odôvodnenia rozhodnutia uviedol, že aj v kontexte rozhodovacej praxe EŠLP zdôrazňuje, že v zmysle čl. 10 Dohovoru je nutné posudzovať existenciu verejného záujmu na uverejnení informácií a zhodnotiť dodržiavanie rovnováhy medzi verejným a individuálnym záujmom dotknutej osoby na zachovanie súkromia. Dotknutý článok sa týka verejného záujmu, teda práva verejnosti - spoločnosti - byť informovaný o otázkach verejného záujmu, ktorý stojí nad záujmom jednotlivca. Pri rozhodovaní sporov vo veciach ochrany osobnosti musí byť vždy zohľadnená ochrana slobody prejavu, a to minimálne v rozsahu jej ústavných záruk. Uvedené ustanovenia Občianskeho zákonníka teda nemožno aplikovať izolovane, ale je nutné ich vykladať a aplikovať v súlade s Ústavou Slovenskej republiky. Nutnosť zohľadniť slobodu prejavu samozrejme neznamená rezignáciu na ochranu osobnosti. Znamená to však, že v niektorých prípadoch musí byť uprednostnená sloboda prejavu, aj keď daný prejav môže mať isté nedostatky z hľadiska klasickej zákonnej ochrany osobnosti (rozsudok NS Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo/55/2008 z 25. februára 2009). Je povinnosťou všeobecných súdov zohľadňovať pri svojej rozhodovacej činnosti relevantnú judikatúru EŠLP a ďalších medzinárodných súdnych orgánov vyvoditeľnú okrem iného aj z článku 1 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. 8. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil odvolací súd aplikáciou ustanovení § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP a v odvolacom konaní úspešnému žalovanému priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%, o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia (§ 262 ods. 2 CSP).

3. 1. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, v ktorom žiadala, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alternatívne, aby rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3. 2. Prípustnosť dovolania odôvodnila poukazom na ustanovenie § 420 ods. f/ CSP.

3. 3. V odôvodnení dovolania namietala, že konanie ako celok nevykazuje znaky spravodlivosti, keď (i) súd prvej inštancie nevykonal ňou navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a jeho rozhodnutie následne v príčinnej súvislosti s nevykonaním navrhnutého dôkazu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, a (ii) odvolací súd vôbec nereflektoval ňou označený odvolací dôvod v zmysle ustanovenia § 365 ods. 1 písm. e/ CSP, v rozhodovaní o odvolaní ho nevezal na zreteľ a v odôvodnení rozhodnutia sa s ním žiadnym spôsobom nevysporiadal, čím postupoval v rozpore s ustanovením § 380 ods. 1 CSP a spôsobil napreskúmateľnosť a arbitrárnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia. V ďalšej časti odôvodnenia dovolania namietala, že sa s právnym posúdením veci zo strany prvoinštančného i odvolacieho súdu nestotožňuje, nakoľko súd prvej inštancie, ale aj odvolací súd ignorovali fakt, že žalovaný v čase zverejnenia článku vedel, že informácie v ňom obsiahnuté sú nepravdivé, a teda sa nespoľahol na žiadnu oficiálnu správu orgánu verejnej moci, ale vedome a úmyslene zverejnil nepravdivé informácie o jej osobe. Súd prvej inštancie ňou navrhnutý dôkaz výsluchom svedka Q.. Q. V. odmietol vykonať, čím jej bezdôvodne uprel právo na spravodlivý proces, pričom nevykonanie tohto ňou navrhnutého dôkazu v konečnom dôsledku rezultovalo v nesprávne právne posúdenie veci. Výsluchom uvedeného svedka mali byť objasnené skutočnosti týkajúce sa tvrdení uvedených autorkou článku Z. Ď., ktorá bola v konaní vypočutá ako svedok, a to najmä vo veci vedomého a účelového zverejnenia nepravdivých informácií obsiahnutých v článku.

4. 1. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu žalobkyne uviedol, že rozsudok odvolacieho súdu považuje za správny po vecnej ako aj po formálnej stránke a preto navrhol, aby dovolací súd dovolanie ako nedôvodné zamietol a priznal mu nárok na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

4. 2. V súvislosti s argumentáciou dovolateľky uviedol, že má za to, že súd prvej inštancie postupoval správne, keď ňou navrhovaný dôkaz výsluchom svedka Q.. Q. V. nevykonal, nakoľko by tento výsluch nemohol viesť k lepšiemu objasneniu skutkového stavu veci, ktorý bol objasnený dostatočne na to, aby súd mohol dôjsť k jasnému právnemu záveru, s čím sa v konečnom dôsledku stotožnil aj odvolací súd. Podľa jeho názoru sa odvolací súd riadne vypořiadal s obidvoma namietanými odvolacími dôvodmi, a v tomto prípade nie je rozhodujúce, že výslovne neuviedol zákonné ustanovenie upravujúce predmetný odvolací dôvod. Je preto vylúčené (keďže rozhodnutie odvolacieho súdu spĺňa všetky zákonné náležitosti vrátane riadneho odôvodnenia, ktorým sa vypořiadal so všetkými odvolacími dôvodmi), aby

bol posúdený ako nepreskúmateľý alebo arbitrárny.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ event. „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod (§ 420 písm. f/ CSP) zároveň aj dôvodné. Ak totiž dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z vád uvedených v tomto ustanovení (spôsobilých tzv. „zmätočnosť“ rozhodnutia) znamená nielen splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zároveň zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť.

6. Z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

7. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

8. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

9. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t.j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a

presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

10. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

11. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

12. Podľa § 387 ods. 3 CSP odvolací súd sa v odôvodnení rozhodnutia musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

13. Podľa § 393 ods. 2 CSP v odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvedie stručný obsah napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní, prípadne ďalších subjektov, ktoré dôkazy v odvolacom konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax; ustanovenia § 387 ods. 2 a 3 tým nie sú dotknuté. Odôvodnenie rozhodnutia senátu obsahuje aj pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté.

14. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa teda odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

15. Ustanovenie § 387 ods. 2 CSP síce umožňuje odvolaciemu súde, aby sa v potvrdzujúcom rozsudku, ktorým sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplnil ďalšie dôvody. Aj v takom prípade je však v zmysle § 387 ods. 3 veta druhá CSP povinný vysporiadať sa s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. Podobne judikatúra ESLP, ktorá síce nevyžaduje, aby na každý argument strany bola v odôvodnení rozhodnutia súdu daná odpoveď, trvá na tom, že ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď súdu práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

16. Ak sa teda odvolací súd stotožní s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré nemá náležitosti odôvodnenia rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP a uvedený nedostatok sám neodstráni, jeho rozhodnutie je potom nepreskúmateľné a takýmto arbitrárnym rozhodnutím znemožňuje strane sporu, aby uskutočňoval jej patriace procesné práva, pretože jej upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci opravných prostriedkov, a tým porušuje jej právo na spravodlivý súdny proces.

17. V danom prípade žalobkyňa prípustnosť dovolania vyvodila z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, argumentujúc tým, že odvolací súd vôbec nereflektoval na ňou označený odvolací dôvod v zmysle ustanovenia § 365 ods. 1 písm. e/ CSP, v rozhodovaní o podanom odvolaní ho nevzal na zreteľ a v odôvodnení napádaného rozhodnutia sa s ním žiadnym spôsobom nevysporiadal, čím postupoval v rozpore s ustanovením § 380 ods. 1 CSP a spôsobil tak nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť napádaného

rozhodnutia.

18. Podľa konštantnej judikatúry najvyššieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP paušálne tvrdenie o nedostatočne zistenom skutkovom stave, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 8 Cdo 187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti. Na druhej strane Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach tiež vyslovil názor, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (III. ÚS 332/09). Zásadám spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd totiž zodpovedá požiadavka, aby súdmi urobené skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené. V práve na spravodlivý proces je obsiahnutá aj ďalšia ústavná zásada (čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a čl. 6 CSP), a to „rovnosť zbraní“ v civilnom konaní, ktorá všeobecne zahŕňa tiež rovnosť bremien, ktoré sú na strany sporu kladené a ktoré nesmú byť neprimerané (IV. ÚS 468/2018). Z práva na spravodlivý súdny proces vyplýva aj podľa Európskeho súdu pre ľudské práva povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29.4.1993, II. ÚS 410/06).

19. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia (v bode 9 - 11) uviedol:

„9. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky významné námietky uvádzané v odvolaní a po prejednaní veci sa stotožnil so skutkovými i právnymi závermi súdu prvého stupňa. Odvolacie námietky žalobkyne vo veci samej sú v prevažnej miere totožné s námietkami, ktoré uplatnila pred súdom prvej inštancie a tieto nemohli privodiť zmenu napadnutého rozsudku.

10. Žalobkyňa namietala, že napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP. K tomu treba uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

11. Odvolací súd v prejednávanej veci dospel k záveru, že uvedené odvolacie dôvody naplnené nie sú. V súvislosti so žalobkyňou podaným opravným prostriedkom odvolací súd upozorňuje, že rozsah prieskumu vykonaného v rámci odvolacieho konania je zásadne daný odvolaním (§ 380 ods. 1 CSP), podľa ktorého je odvolací súd viazaný návrhom odvolateľa, ktorý zahrňuje v sebe jednak kvalitatívnu ako i kvantitatívnu stránku a sám odvolateľ si spravidla určuje rozsah, v akom má byť napadnuté rozhodnutie odvolacím súdom preskúmané a dôvody, z ktorých má byť preskúmané. Na základe uvedeného odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie preskúmal len v rozsahu odvolacích dôvodov žalobkyne a keďže ani v odvolacom konaní neboli preukázané také skutočnosti, ktoré by mohli mať za následok odlišné rozhodnutie vo veci, odvolací súd si osvojil dôvody napadnutého rozsudku a v podrobnostiach na tieto v zmysle § 387 ods. 2 CSP odkazuje.”

20. Dovolací súd konštatuje, že odvolací súd na žalobkyňou uplatnený odvolací dôvod v zmysle ustanovenia § 365 ods. 1 písm. e/ CSP a s ním spojenú odvolaciu argumentáciu [že súd prvej inštancie nevykonaním navrhutým dôkazom (výsluch svedka Q.. Q. V.), potrebným na zistenie rozhodujúcich skutočností] korektným spôsobom nereagoval, teda v odôvodnení rozhodnutia sa s ním de facto vôbec akceptovateľným spôsobom nevyšporiadal.

21. Vychádzajúc z obsahu dovolania (podľa článku 11 ods. 1 Základných princípov CSP a ustanovenia § 124 ods. 1 CSP) dovolací súd ustálil, že podľa názoru dovolateľky, k zásahu do jej práva na spravodlivý proces došlo postupom súdov nižších inštancií tým, že nevykonali navrhnutý dôkaz (výsluch svedka Q.. Q. V.), potrebný na zistenie rozhodujúcich skutočností a v dôsledku nevykonania tohto dôkazu došlo k nedostatočnému zisteniu skutkového stavu (skutkových okolností) a k nesprávnom právnomu posúdeniu veci. Uvedeným dôkazom malo byť preukázané, že žalovaný v čase zverejnenia článku vedel, že informácie v ňom obsiahnuté (najmä informácia, že žalobkyňa „bola údajne odsúdená v roku 2018 za nejaké poisťovacie podvody“) sú nepravdivé, a teda, že žalovaný sa nespoľahol na žiadnu oficiálnu

správu orgánu verejnej moci, ale vedome a úmyslene zverejnil nepravdivé informácie o osobe žalobkyne. 22. Súd prvej inštancie žalobkyňou navrhnutý dôkaz výsluchom uvedeného svedka odmietol vykonať s odôvodnením, že „vzhľadom na právne posúdenie veci, kedy žalovaný nezasiahol do práva na ochranu osobnosti, je nadbytočný a nehospodárny.“ Ako už bolo konštatované (bod 20.), odvolací súd sa s žalobkyňou uplatneným odvolacím dôvodom v zmysle ustanovenia § 365 ods. 1 písm. e/ CSP a s ním spojenou argumentáciou [že súd prvej inštancie nevykonával ňou navrhutý dôkaz (výsluch svedka Q.. Q. V.), potrebný na zistenie rozhodujúcich skutočností] nevysporiadal.

23. V súlade s vyššie uvedenou judikatúrou ústavného súdu Najvyšší súd Slovenskej vo veci 4Cdo 100/2018 vyslovil, že procesnému právu účastníka navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (a dôkazoch) rozhodnúť, ale tiež, pokiaľ im nevyhovie, vo svojom rozhodnutí odôvodniť, prečo, z akých dôvodov tak neurobil. Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno založiť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ku ktorej overeniu alebo vyvráteniu je navrhnutý dôkaz je bez relevantnej súvislosti s predmetom konania; ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/nevyvráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou potenciou. Nakoniec tretím je nadbytočnosť dôkazu, t.j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, bolo už doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené. Ak tieto dôvody zistené neboli, súd postupuje v rozpore s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ktoré garantujú pre stranu sporu ústavné právo na spravodlivý proces, čiže táto dôkazná vada (tzv. opomenuté dôkazy) takmer vždy založí nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ale súčasne tiež jeho protiústavnosť.

24. Dovolací súd po preskúmaní rozhodnutí súdov nižších inštancií konštatuje, že dovolacia námietka žalobkyne týkajúca sa prípustnosti a aj dôvodnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP je opodstatnená. Procesným postupom súdov nižších inštancií, keď súd prvej inštancie návrh žalobkyne (dovolatelky) na vykonanie predmetného dôkazu zamietol a odvolací súd sa uvedeným aspektom uplatneným v odvolaní vôbec nevysporiadal, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivý proces v zmysle článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej „ústavy“) (pozri III. ÚS 332/09). V takomto prípade by prichádzalo do úvahy aj vyslovenie porušenia základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa článku 47 ods. 3 ústavy, keďže nevykonanie účastníkom konania navrhovaného dôkazu by ho oproti druhému účastníkovi konania znevýhodňovalo. Bolo povinnosťou súdov vykonať potrebné dokazovanie na účely dôsledného posúdenia tvrdení žalobkyne, že žalovaný v čase zverejnenia článku vedel, že informácie v ňom obsiahnuté (najmä informácia, že žalobkyňa „bola údajne odsúdená v roku 2018 za nejaké poisťovacie podvody“) sú nepravdivé, a teda, že žalovaný sa nespoľahol na žiadnu oficiálnu správu orgánu verejnej moci, ale vedome a úmyslene zverejnil nepravdivé informácie o osobe žalobkyne.

25. 1. Z dôvodu uplatnenia princípu hospodárnosti (článok 17 Základných princíпов CSP) dáva dovolací súd do pozornosti, že vyjadrenia vtedajšieho priameho nadriadeného žalobkyne H. Y. X., riaditeľa Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Leviciach, ktoré boli podkladom pre obsah napadnutého článku žalovaného, vzhľadom na konkrétne okolnosti (informácie poskytol autorky článku neformálnym spôsobom - ústne, v priestoroch reštaurácie v Nitre) nemožno v žiadnom prípade považovať za „oficiálne stanovisko orgánu verejnej moci“, ktoré by nebolo nutné overovať, najmä nie v prípade, keď tieto vyjadrenia neboli podložené žiadnymi relevantnými objektívnymi podkladmi a keď autor týchto vyjadrení ich prezentoval ako „údajné“. V konečnom dôsledku, z výpovede samotnej autorky predmetného článku vyplýva, že sama mala pochybnosti o tom, že žalobkyňa „bola údajne odsúdená v roku 2018 za nejaké poisťovacie podvody“ a preto oslovila Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky, ktorá jej pravdivosť uvedeného tvrdenia nepotvrdila. Žalovaný však s uverejnením predmetného článku nevyčkal do doby vyjadrenia Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a článok i napriek neovereniu informácie (ktorá, ako už bolo uvedené nespĺňala formálne ani materiálne podmienky oficiálneho vyjadrenia orgánu verejnej moci, resp. orgánu štátnej správy) vydal.

25. 2. Len pre úplnosť dovolací súd uvádza, že je nesporné, že v demokratickom a právnom štáte patrí sloboda prejavu a právo verejnosti na informácie k najdôležitejším pilierom spoločnosti, avšak ochrana týchto práv je legitímna len v prípade pravdivých informácií. Ak by sa od tejto zásadnej podmienky upustilo, musela by sa ochrana týchto práv priznávať i v prípade akýchkoľvek nepravdivých a zavádzajúcich informácií, čo je v právnom štáte neakceptovateľné.

26. 1. V záujme odstránenia pochybností o včasnosti žalobkyňou navrhovaného dôkazu výsluchom predmetného svedka dovolací súd uvádza, že tento dôkaz navrhovala v priebehu prvoinštančného

konania v podaní doručenom 15. júna 2017 (č.l. 576 spisu) a akcentovala ho i na pojednávaní dňa 23. júna 2017, teda v dobe, keď bol platný a účinný pôvodný procesnoprávny predpis - zákon č. 99/1964 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení zmien a doplnkov (ďalej len „OSP“).

26. 2. 1. Podľa ustanovenia § 118a ods. 1 OSP, vo veciach ochrany podľa predpisov o masovokomunikačných prostriedkoch, v sporoch vyvolaných alebo súvisiacich s konkurzom a reštrukturalizáciou, o základe veci v sporoch o ochranu hospodárskej súťaže, o základe veci v sporoch o ochranu práv porušených alebo ohrozených nekalým súťažným konaním, o základe veci v sporoch z porušenia alebo ohrozenia práva na obchodné tajomstvo sú účastníci povinní opísať rozhodujúce skutočnosti o veci samej a označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení najneskôr do skončenia prvého pojednávania; to neplatí, ak neboli splnené podmienky na vykonanie prvého pojednávania a došlo k jeho odročeniu (§ 101 ods. 2).

26. 2. 2. Podľa ustanovenia § 118a ods. 2 OSP, na neskôr predložené a označené skutočnosti a dôkazy súd neprihliada; to neplatí, ak ide o skutočnosti alebo dôkazy, ktoré vyšli najavo po prvom pojednávaní, ktoré účastník nemohol bez svojej viny včas uviesť a ktorými má byť spochybnená vierohodnosť vykonaných dôkazných prostriedkov.

26. 2. 3. Podľa ustanovenia § 118a ods. 1 OSP, o povinnostiach podľa odseku 1 a o následkoch ich nesplnenia musia byť účastníci poučení najneskôr v predvolaní na prvé pojednávanie vo veci.

26. 3. Novelou OSP zákonom č. 384/2008 Z.z. bola zavedená prísnejšia koncentračná zásada, ako je obsiahnutá v ustanovení § 120 ods. 4 OSP v taxatívne vymenovaných súdnych konaniach. Zatiaľ čo koncentrácia v zmysle uvedeného ustanovenia sa týka predkladania a označovania dôkazov a rozhodujúcich skutočností do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie podľa § 118 ods. 4 OSP, koncentrácia podľa § 118a OSP sa vzťahovala na opísanie rozhodujúcich skutočností o veci samej a na označenie dôkazov na preukázanie svojich tvrdení najneskôr do skončenia prvého pojednávania. Na neskôr predložené a označené skutočnosti a dôkazy súd neprihliada. Cieľom zavedenia koncentračnej zásady bolo urýchlenie priebehu súdneho konania, odstrániť zbytočné prieťahy pri súčasnom dodržaní základného práva účastníkov konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Táto koncentrácia sa vzťahovala na tieto súdne konania: a) konanie vo veciach ochrany osobnosti podľa § 11 a nasl. OZ, b) konanie vo veciach ochrany podľa predpisov o masovokomunikačných prostriedkoch [§ 21 ods. 10 zákona č. 308/2000 Z.z. o vysielaní a retransmisii v znení neskorších predpisov, § 10 zákona č. 167/2008 Z.z. o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve (tlačový zákon)], c) v sporoch vyvolaných alebo súvisiacich s konkurzom a reštrukturalizáciou podľa zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii (konanie o vylučovacej žalobe, konanie o žalobe o určenie právneho dôvodu, vymáhateľnosti, výšky, poradia, zabezpečenia zabezpečovacím právom alebo poradia zabezpečovacieho práva popretej pohľadávky, konanie o odporovacej žalobe, konanie o žalobe na určenie neúčinnosti reštrukturalizačného plánu), d) o základe veci v sporoch o ochranu hospodárskej súťaže podľa § 42 zákona č. 136/2001 Z.z. o ochrane hospodárskej súťaže, e) o základe veci v sporoch o ochranu práv porušených alebo ohrozených nekalým súťažným konaním podľa § 44 a nasl. OBZ, f) o základe veci v sporoch z porušenia alebo ohrozenia práva na obchodné tajomstvo podľa § 17 a nasl. OBZ.

26. 4. O povinnostiach vyplývajúcich z koncentračnej zásady podľa § 118a a o následkoch ich nesplnenia museli byť v zmysle predmetného ustanovenia účastníci poučení najneskôr v predvolaní na prvé pojednávanie vo veci. Koncentrácia podľa § 118a sa neuplatňovala, ak neboli splnené podmienky na vykonanie prvého pojednávania (napr. účastníci konania neboli poučení najneskôr v predvolaní na prvé pojednávanie vo veci o povinnosti opísať rozhodujúce skutočnosti o veci samej a označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení najneskôr do skončenia prvého pojednávania a o následkoch nesplnenia tejto povinnosti) a došlo k jeho odročeniu. V takom prípade sa koncentrácia uplatňovala až na odročenom pojednávaní. Následky koncentračnej zásady podľa § 118a (na skutočnosti a dôkazy predložené a označené neskôr ako na prvom pojednávaní súd neprihliada) sa neuplatňovali ani v prípade, ak išlo o skutočnosti alebo dôkazy, ktoré vyšli najavo po prvom pojednávaní, ktoré účastník nemohol bez svojej viny včas uviesť a ktorými má byť spochybnená vierohodnosť vykonaných dôkazných prostriedkov.

26. 5. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd po preskúmaní obsahu spisu a po zistení, že žalobkyňa v predmetnom spore nebola poučená o povinnosti predloženia všetkých dôkazov v zmysle ustanovenia § 118a OSP konštatuje, že jej nevyplývala povinnosť predloženia dôkazov najneskôr do skončenia prvého

pojednávania, z čoho vyplýva možnosť predloženia dôkazu i neskôr.

27. Na základe vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že na strane žalobkyne (dovolateľky) došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Táto skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd dovolaním napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. Preto dovolací rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

28. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

29. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.